

визначається Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, виходячи з марки, моделі, року випуску, типу двигуна, об'єму циліндрів двигуна, типу коробки переключення передач, пробігу легкового автомобіля та розміщується на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України. У попередньому році транспортний податок сплачували власники щодо автомобілів, які використовувалися до 5 років та мали об'єм циліндрів двигуна понад 3 тис. куб. см. [2]

Платниками транспортного податку в Україні є фізичні та юридичні особи, серед яких також можуть бути нерезиденти, які є власниками зареєстрованих в Україні, згідно з чинним законодавством. Ставка не змінилась – 25 000 гривень на рік за кожен автомобіль.

Існує ряд особливостей щодо строків сплати транспортного податку:

а) для фізичних осіб - протягом 60 днів з дня вручення податкового повідомлення-рішення;

б) для юридичних осіб - авансовими внесками щокварталу до 30 числа місяця, що настає за звітним кварталом, які відображаються в річній податковій декларації.

У разі несвоєчасної сплати грошового зобов'язання з транспортного податку, платники притягуються до відповідальності у вигляді штрафу. Якщо прострочено платіж до 30 календарних днів – 10%, більше 20%. [2]

У 2015 році кількість автомобілів, які підлягають оподаткуванню, — 15888 одиниць. Що ж до 2016 – то загальна кількість автомобілів класу «Люкс» 2011–2013 років випуску (безвідносно до вартості таких авто) — 138249 одиниць (Mercedes-Benz, BMW, Lexus, Audi, Porsche, Infiniti, Land Rover, Jaguar, Bentley, Maserati, Rolls-Royce, Maybach, Aston Martin, Ferrari, Lamborghini тощо).[3]

Отже, оподаткування транспортних засобів в Україні у 2016 році зазнала багато змін. Було проведено ряд реформаторських заходів, які будуть ефективні у випадку, якщо виконуватимуться під пильним моніторингом держави та місцевими органами самоврядування. Пропонуємо покласти тягар оподаткування транспортних засобів на власників дорогих автомобілів шляхом запровадження прогресивної шкали оподаткування.

Література:

1. Транспортний податок: зарубіжний досвід та українські реалії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.global-national.in.ua/archive/3-2015/145.pdf>

2. Податковий кодекс України. Редакція 07.01.2016 р. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/nk/>

3. Податок на авто будуть платити власники «люксових» автомобілів вартістю понад 1 млн грн. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dt.ua/ECONOMICS/podatok-na-avto-budut-platiti-vlasniki-lyuksovih-avtomobiliv-vartistyu-ponad-1-mln-grn-192714_.html

Вікторія Опольська

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: кан. екон. наук, доцент Валігура В. А.

ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

Україна взяла курс на бюджетну децентралізацію, який передбачає підвищення бюджетної і фінансової самостійності місцевих бюджетів, що відіграють важливу роль у вирішенні соціальних проблем, піднесенні рівня добробуту населення, фінансуванні державних видатків. Податкові надходження повинні стати важливим інструментом зміцнення фінансової бази місцевого самоврядування.

Податки на власність існують практично в усіх країнах, в тому числі і в Україні – у формі податків на нерухоме майно, транспортного податку, плати за землю та інших податків, які передбачають оподаткування доходів чи прибутків, що отримують в результаті наявності або відчуження майна. Але на сьогоднішній день застосовані у нас способи обрахунку податкових зобов'язань та адміністрування цих податків є недосконалими і не

забезпечують ані справедливості, ані захисту від корупційних та інших зловживань, ані суттєвих надходжень (останні складають менше 1% ВВП). Відтак, податки на власність в Україні потребують удосконалення.

Ключовими проблемами через які втрачається фіскальна функція вище перелічених податків є наступні:

1. Не врегульованим є питання щодо оподаткування рухомого та нерухомого майна, розташованого на території АР Крим, Луганської та Донецької області. Більшість осіб фактично позбавлені права володіти нерухомістю, а у багатьох вона знищена. Відповідно до чинного законодавства внутрішньо переміщеним особам податки доведеться сплачувати за новим місцем реєстрації на основі даних Реєстру речових прав на нерухоме майно. Найбільш ймовірним є звернення таких громадян з позовами до судів на предмет доведення фактів знищення майна.

2. Що стосується нерухомого майна, то найбільш серйозною, на наш погляд, проблемою є база для нарахування податку. На жаль зміни, які вносилися у порядок оподаткування нерухомого майна, залишили цю норму без змін, базою для нарахування податку залишається площа об'єкту нерухомого майна. На наш погляд, такий підхід ставить у нерівні умови платників податків, які володіють новою нерухомістю, або об'єктами, які розташовані у престижних регіонах.

3. Низька фіскальна вага майнових податків не дозволяє їм в повному обсязі бути одним з основних джерел доходів місцевих бюджетів, інструментом ефективного використання майнових та немайнових прав (регулююча функція) та дієвим елементом реалізації принципу соціальної справедливості, що передбачає рівномірність розподілу податку між громадянами пропорційно до їхніх доходів [1].

Проаналізувавши дані за минулі роки можна визначити вплив податку на майно на доходи Зведеного бюджету України та частку податку у ВВП країни, що відображено у табл. 1.

Таблиця 1

Динаміка податку на майно в Україні у 2012 – 2015 рр. (млн. грн.)

Рік	2012	2013	2014	2015
Загальна сума податку на майно	12 607,34	12 833,37	12 132,45	16 011,1
у тому числі:				
Податок на нерухоме майно відмінне від земельної ділянки	0,086	22,54	44,88	745,7
Плата за землю та орендна плата	12 581,7	12 802,9	12 083,9	14 831,4
Податкові надходження Зведеного бюджету(ПнЗБ)	360 567,2	353 968,1	367 511,9	507 635,9
Питома вага податку у ПнЗБ	3,5%	3,63%	3,3%	3,15%
ВВП	1 459 096	1 522 657	1 586 915	1 979 458
Питома вага у ВВП	0,86%	0,84%	0,76%	0,81%

Джерело: складено автором за даними Державної служби статистики України [2].

Питома вага майнових податків у податкових надходженнях становить для країн членів Організації економічного співробітництва та розвитку в середньому 5,4-5,6%, тоді як зазначений показник по Україні не перевищує 3,7%. Питома вага податку у ВВП України не перевищує 0,9%, коли для країн ОЕСР відповідний середній показник (OECD Average) сягає 1,7-1,9% [3].

Таким чином, для вирішення окреслених проблем необхідно продовжити роботу над визначенням об'єкта, бази і ставок оподаткування. На наш погляд, розрахунок податку на нерухоме майно залежно від розміру площі об'єкта оподаткування можна застосовувати протягом перехідного періоду. При цьому перехідний період має бути обмежений у часі

(максимум три роки), за цей час необхідно провести інвентаризацію об'єктів нерухомого майна та здійснити оцінку їх справедливої вартості. У подальшому розмір податку необхідно поставити у залежність від справедливої вартості об'єкта нерухомого майна, яка має переглядатися кожні 5 років. Це дасть можливість наблизити оподаткування нерухомого майна до європейських правил та забезпечити дотримання принципу справедливості в оподаткуванні.

Література:

1. Звіт про виконання Плану роботи Державної фіскальної служби України на 2015 рік [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/plani-ta-zviti-roboti-/237691.html>.

2. Статистична інформація Державної служби статистики України, Валовий внутрішній продукт (1990-2014) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

3. Офіційний сайт ОЕСР [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://mtu.gov.ua/content/organizaciya-ekonomichno-go-spivrobotnictva-ta-rozvitku-oesr.html>

Павло Осадчук

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: кан. екон. наук, ст. викладач Угрин В.В.

ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ПОДАТКОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В УКРАЇНІ

Становлення ринкових засад господарювання в Україні, необхідність зміцнення і стабілізації фінансової системи країни, забезпечення стійкого надходження бюджетних ресурсів об'єктивно обумовили структурні зміни в системі державного управління оподаткуванням. Позиції України на світовій арені визначальним чином залежать від реалізації податкової політики, яка повинна забезпечити достатній обсяг податкових надходжень для виконання державою своїх функцій, ефективне функціонування економіки, підвищення рівня добробуту населення, справедливіший підхід до оподаткування платників податків, усунення перешкод для розвитку виробничої і підприємницької активності та зменшення втручання податкових органів у діяльність суб'єктів господарювання.

Вирішення зазначених завдань вимагало заміни адміністративно-командних методів управління податковими відносинами, успадкованих із часів радянської доби, новітніми підходами в організації усіх процесів справляння податків і податкових платежів, тобто використання наукових та практичних досягнень економічно розвинутих країн у галузі управління оподаткуванням – податкового менеджменту [1, с.21].

Звідси, однією із умов ефективного функціонування податкової системи є існування належного податкового контролю. Сутність податкового контролю зводиться до процесу вивчення, порівняння, виявлення, фіксації проблем; відображення в обліку господарських операцій та вжиття заходів для їх розв'язання, усунення порушень і попередження їх в подальшому. Податковий контроль є однією із основних складових державного фінансового контролю. Окрім того, запровадження податкового контролю є невід'ємною складовою управління податковою системою. Податковий контроль не є самоціллю, а виступає обов'язковим елементом регуляторної системи, мета якої полягає у своєчасному виявленні відхилень від прийнятих стандартів, порушень принципів законності, ефективності, доцільності і економності управління фінансовими ресурсами, що дозволяло б у кожному конкретному випадку внести відповідні корективи, посилити відповідальність уповноважених осіб, отримати відшкодування збитків завданих держані та перешкодити повторенню виявлених порушень у майбутньому.

З прийняттям Податкового кодексу в Україні вдалось уніфікувати форми здійснення податкового контролю, зокрема вони чітко представлені нормами податкового кодексу